

PPP iesaistītās puses

Publicēts: 01.09.2020.

PPP lielākoties ir iesaistīti šādi PPP dalībnieki – publiskais partneris, privātais partneris, finansētājs un galalietotājs.

Publiskais partneris

Kā publiskais partneris var būt viens vai vairāki šādi subjekti: valsts kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona, atvasināta publisko tiesību juridiskā persona, publiskā institūcija vai publiskās institūcijas uzņēmums Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma izpratnē. Kā publiskais partneris var būt kapitālsabiedrība vai cita privāto tiesību juridiskā persona, kas vienlaikus atbilst turpmāk norādītajam "a" apakšpunktam un "b" vai "c" apakšpunktam:

- a) tā ir nodibināta vai darbojas, lai nodrošinātu sabiedrības vispārīgās vajadzības, kurām nav komerciāla vai rūpnieciska rakstura (kā sabiedrības vispārīgās vajadzības, kurām nav komerciāla vai rūpnieciska rakstura, saprot vajadzības, kas nav saistītas ar tiešu preču un pakalpojumu pieejamību tirgū un kas ir svarīgas sabiedrības interešu nodrošināšanai);
- b) tā Koncernu likuma izpratnē atrodas valsts, atvasinātas publiskas personas vai arī tādas juridiskās personas, kas atbilst a apakšpunktā minētajiem kritērijiem, tiešā vai netiešā izšķirošā ietekmē;
- c) tās darbību vairāk par 50 % finansē valsts, atvasināta publiska persona vai arī tāda juridiskā persona, kas atbilst šajā punktā minētajiem kritērijiem.

Publiskā partnera vārdā nepieciešamās darbības PPP projektā var veikt publiskā partnera pārstāvis. Kā publiskā partnera pārstāvis var būt:

tiešā pārvaldes iestāde, publiskas personas orgāns vai privātpersona, kurai Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā ir deleģēts attiecīgais valsts pārvaldes uzdevums un kura ir noteikta Ministru kabineta lēmumā par PPP procedūras uzsākšanu, ja publiskais partneris ir valsts kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona,

pastarpinātā pārvaldes iestāde, publiskas personas orgāns vai privātpersona, kurai Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā ir deleģēts attiecīgais valsts pārvaldes uzdevums un kura ir noteikta atvasinātas publiskas personas lēmumā PPP procedūras uzsākšanu, ja publiskais partneris ir atvasināta publiska persona,

kapitālsabiedrības valde, ja publiskais partneris ir valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrība,

privāto tiesību juridiskās personas institūcija, kura saskaņā ar tās darbību reglamentējošiem tiesību aktiem ir tiesīga pārstāvēt šo juridisko personu, ja publiskais partneris ir cita privāto tiesību juridiskā persona, kas nav valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrība.

Būtiskākie publiskā partnera ieguvumi PPP ir:

sabiedrības vajadzību nodrošināšana būvdarbu veikšanā vai pakalpojumu sniegšanā ierobežotos finansiālos apstākļos;

privātā kapitāla piesaiste;

privātā partnera kompetences un zināšanu ieguldījums būvdarbu veikšanā vai pakalpojumu sniegšanā;

dalīta atbildība un riski ar privāto partneri;

iespēja koncentrēties uz pamatfunkciju veikšanu.

Privātais partneris

Privātais partneris ir pretendents vai tā izveidota mērķsabiedrība (līgumiskās partnerības gadījumā) vai kopsabiedrība (institucionālās partnerības gadījumā), ar kuru publiskais partneris ir noslēdzis PPP līgumu.

Līdz ar to par privāto partneri var būt jebkura persona vai personu apvienība, kas piedalās PPP procedūrā (Publiskās un privātās partnerības likumā šajā gadījumā ir nošķirts termins „pretendents”) un iegūst tiesības slēgt PPP līgumu.

Ja tas ir nepieciešams un ja publiskais partneris ir paredzējis PPP procedūras dokumentos, Publiskās un privātās partnerības likumā noteiktajos gadījumos, privātais partneris piedaloties PPP procedūrā un uzvarot, nodibina komercsabiedrību, lai pēc tam publiskais partneris ar to slēgtu PPP līgumu. Šādā gadījumā privātais partneris Publiskās un privātās partnerības likuma izpratnē būs tieši nodibinātā komercsabiedrība – Publiskās un privātās partnerības likumā nošķirts termins „mērķsabiedrība”.

Institucionālajās partnerības gadījumā publiskais partneris ar PPP procedūras rezultātā noteikto pretendentu (privātais dalībnieks) izveido kapitālsabiedrību ar ko pēc tam kā ar privāto partneri slēdz PPP līgumu. Šāda kapitālsabiedrība Publiskās un privātās partnerības likumā definēta kā „kopsabiedrība”.

Būtiskākie privātā partnera ieguvumi PPP projektos ir:

ilgtermiņa sadarbība;

sadarbības partneris, kas vairumā gadījumu nav pakļauts tradicionālajiem uzņēmējdarbības riskiem;

regulāri un garantēti ieņēmumi (partnerības iepirkuma līgumi);

dalīta atbildība ar publisko partneri sabiedrībai nepieciešamo pakalpojumu nodrošināšanā;

plašākas līdzfinansējuma piesaistīšanas iespējas.

Galalietotājs

Galalietotājs ir persona, izņemot publisko partneri un privāto partneri, kas koncesijas līguma noslēgšanas gadījumā lieto būvi vai izmanto pakalpojumu, kuru ekspluatē privātais partneris.

Publiskās un privātās partnerības likuma izpratnē galalietotāju termins tiek izmantos koncesijas līgumu ietvaros, kur privātā partnera ienākumi ir atkarīgi no galalietotāja pieprasījuma pēc attiecīgā pakalpojuma vai infrastruktūras. Piemēram, par

galalietotājiem ir uzskatāmi gan iedzīvotāji, gan arī juridiskās personas, kuras izmanto pašvaldības nodrošinātos pakalpojumus vai infrastruktūru koncesijas līguma ietvaros, maksājot par attiecīgā pakalpojuma vai infrastruktūras izmantošanu noteiktu samaksu privātajam partnerim, vai kuru pieprasījums pēc attiecīgā pakalpojuma vai infrastruktūras tieši ietekmē publiskā partnera atbildību privātajam partnerim, vai abi samaksas veidi kopā. Līdz ar to ir nosacīti saskatāmas koncesijas raksturojošās trīsstūrveida attiecības starp publisko partneri, privāto partneri un galalietotāju.

Galvenais galalietotāju ieguvums PPP projektos ir kvalitatīvāki pakalpojumi un infrastruktūra par adekvātu samaksu.

Finansētājs

Finansētājs ir persona, kura sniedz finansējumu privātajam partnerim PPP līguma saistību izpildes nodrošināšanai.

Parasti PPP projektos privātais partneris ir tas, kurš uzņemas finansējuma nodrošināšanu no pašu vai aizņemtā kapitāla. Aizņemtā kapitāla finansētāji visbiežāk ir kredītiestādes – gan vietēja mēroga, gan starptautiska mēroga, piemēram, Eiropas Investīciju banka, Eiropas Attīstības un rekonstrukcijas banka un Ziemeļu investīciju banka, kas ir plaši pazīstamas ar savu finansējumu attīstības projektos. Gadījumos, kad lielāko daļu PPP projekta finansē no aizņemtā kapitāla, aizdevējs var vēlēties, lai tiktu sniegts kredīta nodrošinājums. Finansējums var tikt piesaistīts arī no dažādiem finanšu instrumentiem un fondiem, piemēram, Eiropas Savienības struktūrfondiem un Kohēzijas fonda.

Ja PPP projekta finansējuma nodrošināšana tiek veikta no aizņemtā kapitāla, Publiskās un privātās partnerības likumā noteiktajos PPP līguma pirmstermiņa izbeigšanas gadījumos no publiskā partnera puses, lai nodrošinātu līguma turpināšanu un ļautu finansētājam turpināt līguma izpildes finansēšanu un atgūt šim nolūkam privātajam partnerim aizdotos naudas līdzekļus, finansētājam ir paredzētas finansētāja iejaukšanās jeb „*step in*” tiesības. Izmantojot šīs tiesības finansētājs var piedāvāt publiskajam partnerim jaunu privāto partneri vai jaunu potenciālo privāto dalībnieku PPP līguma izpildei. Publiskais partneris var atteikties no jaunā privātās partnera tikai tad, ja tas neatbilst izvirzītajām prasībām un kritērijiem.

Tāpat, ja PPP projekta finansējuma nodrošināšana tiek veikta no aizņemtā kapitāla, starp publisko partneri un finansētāju tiek slēgts informācijas apmaiņas līgums, kas regulē kārtību, kādā notiek informācijas apmaiņa starp publisko partneri un finansētāju, nodrošinot PPP līguma izpildi un minēto finansētāja iejaukšanās tiesību īstenošanu.

<https://www.fm.gov.lv/lv/ppp-iesaistitas-puses>